

Slovenska
filharmonija

**Sezona
2025|26**

S prizanesljivostjo

FKK 3

Filharmonični
klasični
koncerti

26. in 27. februar 2026 ob 19.30
Cankarjev dom, Gallusova dvorana

S prizanesljivostjo

Orkester Slovenske filharmonije
Maria Włoszczowska
violina in glasbeno vodstvo

Monika Ivančev
koncertna mojstrica

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Godalni kvartet št. 13 v B-duru, op. 130

Cavatina. Adagio molto espressivo

Béla Bartók (1881–1945)

Divertimento za godala, Sz. 113, BB 118

Allegro non troppo

Molto adagio

Allegro assai

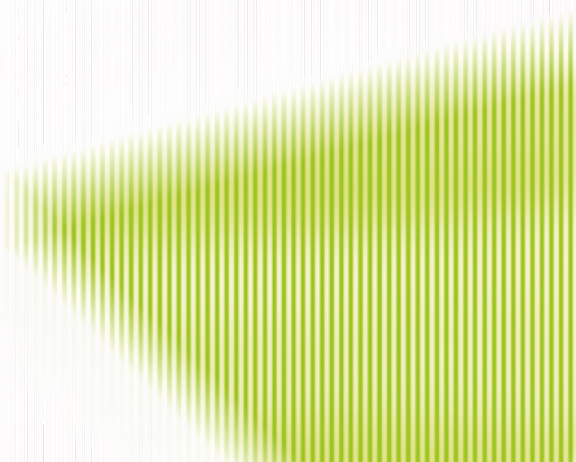
Ludwig van Beethoven

Koncert za violino in orkester v D-duru, op. 61

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo. Allegro

Zadnja leta **Ludwiga van Beethovna** so bila zanj v marsičem izrazito težavna. Znano je, da je v veliki meri izgubil sluh, pestile pa so ga tudi vedno pogostejše druge zdravstvene težave, družinske napetosti, povezane s skrbništvom nad njegovim nečakom Karlom, ter opazno naraščanje nerazumevanja njegovih novih del med dunajskim občinstvom. Javnost ga je po eni strani občudovala kot umetniškega velikana, po drugi pa se je zgražala nad njegovim čezmernim popivanjem in pregovornim pomanjkanjem kakršnihkoli meščanskih manir, zlasti ob mizi. Ker zaradi težav s sluhom ni več mogel nastopati ali poučevati, je živel od prodaje svoje glasbe, pogosto pa so ga spravljala ob živce tudi nesoglasja z založniki. Zato so bila naročila bogatih mecenov še kako dobrodošla, saj so ga gmotno preskrbela in mu omogočila čas, ki ga je lahko posvetil izključno ustvarjanju vedno večjih in kompleksnejših del. Prav takšno naročilo je prispelo od visokega ruskega aristokrata in vojaškega častnika Nikolaja Borisoviča Galicina, občudovalca dunajske klasike in amaterskega violinista, ki je za svoj inštrument priredil številna Beethovnova dela. Leta 1822 je v pismu nagovoril slavnega skladatelja in ga prosil za »en, dva ali tri godalne kvartete« v zameno za plačilo, ki bi se Beethovnu zdelo primerno. Umetnik je pristal na to, da napiše tri kvartete, pri čemer naj bi vsak stal petdeset ducatov, kar je bil zajeten izkupiček (v prvi polovici 19. stoletja je ta znesek predstavljal denimo povprečni letni dohodek marsikaterega avstrijskega kmeta). Preden je Galicin poravnal plačilo za vsa tri naročena dela, je Beethoven umrl; šele njegovi nasledniki so slaba tri desetletja pozneje uspeli izterjati obljubljeni honorar.

Aristokratovo naročilo je spodbudilo Beethovново vrnitev k zvrsti, ki jo je opustil

leta 1810, botrovalo pa je trem od njegovih zadnjih petih godalnih kvartetov, danes uvrščenih med vrhunce zahodnoevropskega klasičnega kanona. **Godalni kvartet št. 13 v B-duru, op. 130** je nastal skupaj z *Godalnima kvartetoma št. 12 in št. 15* leta 1825, objavljen pa je bil šele v letu skladateljeve smrti. Izvirni zadnji stavek tega nenavadno dolgega, kar šeststavčnega kvarteta je bila *Velika fuga*, ki jo danes poznamo kot samostojni opus 133. Ob prvi izvedbi *Kvarteta št. 13*, ki jo je vodil nekdanji Beethovnov učitelj violine Ignaz Schuppanzigh – oziroma Ignac Zupančič, saj naj bi imel slovenske korenine –, je bilo občinstvo do dela zelo zadržano, zato je skladatelj z založnik predlagal, da Beethoven zadnji, za tedanje razmere povsem nerazumljivi in gosto polifoni stavek zamenja. Tako je *Velika fuga* postala samostojno delo, kvartet pa je dobil nov, enostavnejši zaključek, ki je hkrati zadnje Beethovново dokončano delo. S tem je peti stavek, lirična *Cavatina*, po mnenju poznavalcev postal novi vrhunec celotnega kvarteta. Celo sam Beethoven je zanj dejal, da »nikoli prej njegova lastna glasba nanj ni naredila tako močnega vtisa«. Da so številni poslušalci do danes ostali enakega mnenja kot skladatelj, priča tudi dejstvo, da se je *Cavatina* kot zadnja skladba znašla na pozlačeni bakreni gramofonski plošči *Zvoki Zemlje*, nameščeni na medzvezdni vesoljski sondi Voyager 1.

Kar so Beethovnovi godalni kvarteti pomenili za 19. stoletje, je v rojevajočem se glasbenem 20. stoletju veljalo za šest kvartetov madžarskega skladatelja romunskih korenin **Béle Bartóka**. Muzikološke analize jih pogosto primerjajo, saj naj bi oba skladatelja to zvrst do potankosti izpopolnila; čeprav imamo v obeh primerih opravka z izrazito gosto glasbeno

govorico, za katero so zlobni jeziki večkrat dejali, da naj bi bila primernejša za branje partiture kot poslušanje izvedb, pa oba skladatelja ohranjata visoko raven umetniške izraznosti in čustvene napetosti. Prav zadnji Bartókov godalni kvartet se je rodil v istem zgodovinskem trenutku kot njegov ***Divertimento za godala, Sz. 113, BB 118.***

Pisalo se je leto 1939 in Bartók se je zaradi političnih razmer v Evropi sklenil preseliti v Združene države Amerike. Dvajset let prej je namreč aktivno sodeloval v socialistični revoluciji in javno nasprotoval madžarski pridružitvi nacističnim silam osi. Njegova antifašistična prepričanja so ga že v prvi polovici tridesetih let 20. stoletja pripeljala do tega, da pod nobenimi pogoji ni želel nastopati v Hitlerjevi Nemčiji ali imeti kakršnihkoli povezav z njo. Zato je tudi izdajanje svojih del prenesel k angleškemu založniku ter se več let načrtno pripravljaj na odhod iz Evrope, tako da je postopoma pošiljal svoja dela in imetje najprej na Britansko otočje, nato pa še v ZDA. Ogrožena je bila tudi njegova profesura na glasbeni akademiji v Budimpešti, njegovo etnomuzikološko zanimanje za ljudsko glasbo širšega Balkanskega polotoka pa je postajalo politično vse bolj vprašljivo. V teh okoliščinah je skladatelja zelo razveselilo naročilo novega dela za godalni orkester, ki ga je prejel od švicarskega dirigenta, mecena in slovitega podpornika sodobne glasbe Paula Sacherja, danes najbolj znanega kot ustanovitelja Schole Cantorum Basiliensis. Tri leta prej je Sacher Bartóka že podprl, kar je botrovalo nastanku *Glasbe za godala, tolkala in čelesto*, s katero je bil naročnik izjemno zadovoljen. Tokrat pa Bartóku ni ponudil le honorarja in prve izvedbe dela s Komornim orkestrom Basla, temveč tudi bivanje v idilični švicarski podeželski rezidenci, kjer je bil skladatelj povsem razbremenjen, mecen

mu je namreč omogočil celo zasebnega kuharja. V pismu prvorojencu Béli III. je Bartók zapisal, da je *Divertimento* v izjemno dobrem razpoloženju končal v pičlih dveh tednih in se nato lotil priprav na *Godalni kvartet št. 6*. *Divertimento* je v primerjavi s *Kvartetom* in siceršnjim Bartókovim opusom nenavadno svetla, skorajda lahkotna kompozicija, ki kljub temu ohranja vse značilne skladateljeve kompozicijske prijeme: sledenje načelom zlatega reza pri oblikovanju motivičnega gradiva in formalne zasnove; vpenjanje ljudskega melosa v teksturo glasbenega materiala, ne da bi ljudsko glasbo neposredno citiral; ter uporabo t. i. Bartókove »nočne glasbe«, ki v počasnih stavkih upodablja zvoke speče narave. Po tem morda celo zadnjem povsem srečnem trenutku v Evropi se je Bartók po vrnitvi v Budimpešto kmalu soočil z izgubo matere, začetkom druge svetovne vojne in nazadnje preselitvijo »čez lužo«, kamor je, ne da bi se tega zavedal, prispel že hudo bolan za levkemijo.

Ni skrivnost, da se je **Ludwig van Beethoven** sprva navduševal nad vzponom Napoleona Bonaparta. Občudovanje pa je splahnelo, ko se je francoski vojskovodja razglasil za cesarja in za nameček še obkolil skladateljev Dunaj. Prav politično napeto ozračje prvih let 19. stoletja številni glasbeni strokovnjaki povezujejo z Beethovnovim prehodom v drugo ustvarjalno obdobje, pogosto imenovano kar »herojsko«. To je tudi čas odmika od glasbenega klasicizma proti romantični izraznosti ter čas daljših, drznejših in harmonsko vse zapletenejših del.

V tem obdobju so v isti skicirki kot začetni takti *Simfonije št. 5* nastajali tudi prvi zapisi ***Koncerta za violino in orkester v D-duru, op. 61*** (1806). Tako ne preseneča, da celotni

Violinski koncert prežema simfonični občutek za glasbeno arhitekturo: odstavki so daljši, glasbene ideje se razvijajo počasneje, solist in orkester si jih podajata in se dopolnjujeta. Nekateri muzikologi ugibajo, da so značilni udarci timpanov ob samem začetku vplivali na znamenito temo *Pete simfonije*. Takšna domneva niti ni presenetljiva, če upoštevamo, da so tedaj na področju violinskega koncerta prevladovala francoska dela, za katera je bil značilen poudarjen ritmični impulz v uvodnih taktih. Ironija pa je, da je Beethoven *Koncert* napisal za svojega prijatelja Franza Clementa, violinista, ki je slovel prav po tem, da se je od močne francoske tradicije zavestno odmaknil. Clement je sicer veljal za enega največjih virtuofov svojega časa, zato si je skladatelj lahko privoščil izjemno zahtevno solistično linijo. Vendar se je premiera *Koncerta* povsem ponesrečila: Beethoven je bojda dokončal partituro le dan ali dva pred prvo izvedbo, Clement pa ni imel dovolj časa za resno pripravo in naj bi delo izvedel kar *a prima vista*. Izvedbo je dodatno poslabšal virtuofoz, ko je med stavke vrival kar lastne bravurozne in tudi domala cirkuške vložke, med drugim je violino mestoma igral celo obrnjeno na glavo. Stvaritev, ki je danes nedvomno del železnega repertoarja, je po prvi izvedbi padla v pozabo. Šele leta 1844 jo je ponovno odkril dvanajstletni Joseph Joachim in jo nemudoma izvedel z Londonskim filharmoničnim društvom pod taktirko Felixa Mendelssohna.

Ivana Maričić

Hvala, ker nas podpirate.

Erazem Žganjar
flavtist

Zavod
Vse bo v redu

 europlakat

DELO

MØBILIZE
FINANCIAL SERVICES

HITRADIO
center

Sio1NET.

in2

 COMTRADE
SYSTEM INTEGRATION

 GENEPLANET

mladi-upi.si

Maria Włoszczowska

Foto: Eduardus Lee

Vsestransko nadarjena poljska violinistka **Maria Włoszczowska** nastopa kot solistka, dirigentka in komorna glasbenica.

Že drugo sezono zapored zaseda tako mesto vodje Evropskega komornega orkestra kot umetniške partnerice orkestra Royal Northern Sinfonia, ki ga je vodila pri izvedbah *Pete simfonije* Franza Schuberta, *Serenade za godala* Petra Iljiča Čajkovskega, *Ozarjene noči* in *Mesečnika Pierrota* Arnolda Schönberga, *Iluminacij* Benjamina Brittna ter *Prvega* in *Drugega koncerta* za violino Johanna Sebastiana Bacha, poleg tega je z njim kot solistka pod vodstvom Dinisa Souse izvedla *Koncert za violino* Roberta Schumanna.

V zadnjih letih je dirigirala Pariškemu komornemu orkestru, Estonskemu nacionalnemu simfoničnemu orkestru in Sinfonietti iz Amsterdama, v letošnji sezoni pa bo med drugim pod vodstvom Erine Yashima igrala z Londonskim filharmoničnim orkestrom ter kot gostujoča dirigentka stopila pred več evropskih orkestro, kot so Norveški komorni orkester, Tapiola Sinfonietta, Camerata Bern in Pforte.

Ob spremljavi priznanih pianistov Jeremyja Denka, Alasdaira Beatsona in Dinisa Souse je v New Yorku nastopila z vsemi šestimi Bachovimi *Violinskimi sonatami*, v Wigmorejevi dvorani in na Festivalu Lammermuir pa izvedla celoten cikel *Sonat za violino* Charlesa Ivesa. Poleg tega se je že predstavila tudi na mednarodnih festivalih v Lockenhausu, Esbjergu, Lewesu, na Festivalu Musikdorf Ernen in Mednarodnem seminarju za glasbenike v Prussia Cove.

Je vodja Kvarteta Valo, s katerim je sodelovala na festivalih Resonances, Trasimeno, Musiq3 in Tednu komorne glasbe v Kaustinenu.

Po študiju na Šoli za glasbo in gledališče Guildhall se je ustalila v Oslu in Veliki Britaniji.

Leta 2018 je prejela tako prvo nagrado kot nagrado občinstva na Mednarodnem tekmovanju Johann Sebastian Bach v Leipzigu. Je tudi prejemnica nagrade Emily Anderson, ki jo podeljuje Kraljeva filharmonična družba.

Igra na violino Francesca Stradivarija.

SMS 4

Same
mogočne
skladbe

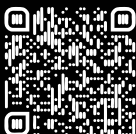
Slovenska
filharmonija

Dama Sarah Connolly

5. in 6. marec 2026
ob 19.30

Cankarjev dom
Gallusova dvorana

Asketsko

Orkester Slovenske filharmonije
Joel Sandelson dirigent
Dama Sarah Connolly sopran
Osterc | Mahler | Bruckner

FKK 4

Filharmonični
klasični
koncerti

Slovenska
filharmonija

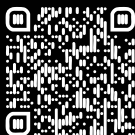
Alexander Lonquich

**19. in 20. marec 2026
ob 19.30**

Cankarjev dom
Gallusova dvorana

Rensko zlato

Foto: Cecopato

Orkester Slovenske filharmonije
Alexander Lonquich
dirigent in pianist
Schumann | Burgmüller

Marec, april 2026

SMS 4

Asketsko

5. in 6. marec 2026 ob 19.30

Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije

Joel Sandelson *dirigent*

Dama Sarah Connolly *sopran*

Spored:

Slavko Osterc: Religioso iz Suite za orkester

Gustav Mahler: Pesmi za umrlimi otroki

Anton Bruckner: Simfonija št. 4 v E-duru,
WAB 104, »Romantična«

DA! 4

Potujemo ... po Madžarski

14. marec 2026 ob 10.00 in 12.00

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Orkester Slovenske filharmonije

Mojca Lavrenčič *dirigentka*

Franci Krevh, Beata Ilona Barcza
povezovalca

Tibor Kerekeš *trubenta*

Spored:

Bartók, Haydn, Brahms

FKK 4

Rensko zlato

19. in 20. marec 2026 ob 19.30

Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije

Alexander Lonquich *dirigent in pianist*

Spored:

Robert Schumann: Uvertura k operi Herman in Doroteja, op. 136

Norbert Burgmüller: Simfonija št. 2 v D-duru, op. 11

Robert Schumann: Koncert za klavir in orkester v a-molu, op. 54

VIP 4

Iz žalosti v zmagooslavje

20. marec 2026 ob 19.30

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Stephen Layton *dirigent*

Mojca Bitenc Križaj *sopran*

Spored:

Christóbal de Morales: Parce mihi, Domine
Odpovedujem, saj ne bom živel večno

John Tavener: Song for Athene | *Pesem za Athene*

Little Requiem for Father Malachy Lynch

Mali rekviem za očeta Malachyja Lyncha

Ēriks Ešvalds: Passion and Resurrection

Pasijon in vstajenje

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

**Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije**

Kongresni trg 10

1000 Ljubljana

T +386 1 2410 800

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je
Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske
filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

generalni pokrovitelj
koncertne sezone 2025/26

Pokrovitelja in donatorja azijskega gostovanja:

generalna pokroviteljica
azijskega gostovanja

Pokrovitelj:

Donatorja:

Partner:

Medijski pokrovitelji:

Sio1NET.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 3

Izdala: Slovenska filharmonija

Direktor Slovenske filharmonije in
umetniški vodja OSF: Matej Šarc

Umetniški vodja ZSF: Sebastjan Vrhovnik

Avtorica spremne besede: Ivana Maričič

Jezikovni pregled: Ana Kodelja

Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.

Prelom: Vlado Trifkovič

Ljubljana, februar 2026

Redakcija koncertnega lista je bila končana
23. februarja 2026.

ISSN 2350-5117

Če želite prejemati redna e-obvestila
o programu Slovenske filharmonije,
sporočite svoj e-naslov na
info@filharmonija.si.

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

ISSN 2350-5117